

Õiguskantsler

Anastassia Kovalenko-Kõlvart
Tallinna Linnavolikogu liige
anastassia.kovalenko-
kolvart@riigikogu.ee

Teie 24.04.2025 nr

Meie 26.05.2025 nr 6-4/251039/2503746

Valimisjaoskonnad kohalikel valimistel Tallinnas

Austatud Anastassija Kovalenko-Kõlvart

Täna Teid tähelepanekute ja küsimuste eest, mis käsitlevad Tallinna linnavalitsuse [määrust nr 11 \(08.04.2025\)](#), millega moodustati Tallinna linna territooriumil sügisesteks kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks 44 valimisjaoskonda. Küsite, kas valimisjaoskondade arvu vähendamine – 2021. aasta kohalikel valimistel oli Tallinnas 96 valimisjaoskonda – võib kahandada valijate füüsilist ligipääsu jaoskondadele ja pärssida nende võimalust valimistel osaleda ja olla nõnda vastuolus põhiseaduslike valimispõhimõtetega.

Tallinna linnavalitsuse määruse nr 11 põhiseaduspärasuse analüüsimisel tuleb hinnata, kuivõrd muudatus tegelikku hääletamise võimalust piirab ja mis põhjustel valimisjaoskondade arvu vähendati.

Valimisjaoskondade arvu on viimasel kümnendil vähendatud enamikus valdades ja linnades. Täpsema info selle kohta saate soovi korral Riigi Valimisteenistusest. Jaoskondade võrgustiku kokkutõmbamise peamine põhjus on väljaspool elukohta eelhääletamise päevadel hääletanute hulga kasv. Iga valimisjaoskonna nõuetekohane töös hoidmine tekitab kohaliku omavalitsuse eelarvele kulu.

[Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse](#) kohaselt tuleb igas linnas (Tallinnas linnaosas) ja vallas avada vähemalt üks valimisjaoskond (KOVVS § 22 lg 1). Hääletaja saab valida erinevate hääletamisaegade ja -viiside vahel (KOVVS § 44, 49, 51 jt). Tervisemure vm tõsise takistuse korral on võimalik tellida hääletamiskast ka koju (KOVVS § 52). Väljaspool elukohajärgset jaoskonda eelhääletamise võimalused on oluliselt laienenud. Rahvastikuregistri vastutav töötleja peab saatma hääleõiguslikele inimestele teabelehed, millele kantakse teave hääletamisvõimaluste kohta vallas või linnas ja muu hääletajale vajalik teave (KOVVS § 26).

Eelöeldu tähendab, et valimisjaoskondade arvu ja asukoha olulisus on kahanenud – valijal on võimalik valida talle sobiv hääletamisviis ja -aeg, sh täita pabersedel mõnes jaoskonnas, mis jääb tema töökoha, kooli, kaupluse jne lähedusse.

Tallinna linnavalitsus on oma määruse nr 11 seletuskirjas ja Tallinna linnasekretär õiguskantsleri päringule saadetud vastuses statistikale viidates selgitanud, et jaoskondade arvu senine vähendamine pole ei Tallinnas ega teistes kohalikes omavalitsustes toonud kaasa valimisaktiivsuse kahanemist. Tallinna linnavalitsus selgitas põhimõtteid, millele tuginedes 2025. aasta linnavolikogu valimisteks jaoskondi avatakse. Mõned jaoskonnad jäävad seekord avamata, sest neis käis viimastel valimistel hääletamas vähe valijaid (alla 600 inimese jaoskonna kohta); mõned

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

jaoskonnad paiknesid teineteise vahetus läheduses ja need on mõistlik liita; mõned hääletamisruumid ei vastanud ligipääsetavuse nõuetele, st sinna ei olnud võimalik pääseda ratastoolis, käimisraami ega lapsevankriga. Tallinnas toimib rohkete peatustega tasuta ühistransport. Tallinna linnavalitsuse andmetel jääb valimisjaoskond 2025. aasta valimistel iga valija registreeritud elukohast jalutuskäigu kaugusele.

Õiguskantsleri hinnangul ei ole valimisjaoskondade arvu vähendamine põhjendamatult ega lähe vastuollu põhimõttega, mille kohaselt peab olema piisavalt hääletamisvõimalusi ja -viise, et valijal oleks võimalik mõistliku pingutusega valimistel osaleda.

Tallinna linnavalitsuse vastusest õiguskantslerile selgub, et määruse nr 11 alusel avatavad valimisjaoskonnad vastavad ligipääsetavuse nõuetele: need paiknevad ühistranspordipeatuste lähedal, nende lähistel on võimalik parkida isiklikku sõidukit, valimisruumi on võimalik iseseisvalt siseneda ratastooli, lapsevankri või liikumist soodustavate abivahenditega. Kui avatav valimisjaoskond paikneb hoone teisel korrusel, siis pääseb valija selleni soovi korra lifti või eskalaatoriga.

Vastavalt õiguskantsleri seadusele teostab õiguskantsler Eestis järelevalvet puuetega inimeste õiguste kaitse ja edendamise üle. Sellest tulenevalt külastavad õiguskantsleri nõunikud valimistel alati valimisjaoskondi ning koostavad nähtu põhjal märgukirja omavalitsustele, kus jaoskonnad ei vasta ligipääsetavuse nõuetele.

Eelnevast järeldades saab üldistada, et ehkki mõnedel valijatel võib olla vaja täiendavaid jõupingutusi varem tegutsenud, ent seekord suletuks jääva valimisjaoskonna asemel mõne teise jaoskonna leidmisel, ei lähe Tallinna linnavalitsuse määrus nr 11 siiski vastuollu Põhiseaduse ega seadusega.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise